

40/72 Cin Suresi

1. Kur'an cinlerin varlığını bilimsel olarak ispatlamaya çalışmamaktadır. 'Örtülü olmak ve gizlenmek' kökünden türeyen 'cin' kelimesi, görülmeyen ve tanınmayan varlıkların cins ismidir. Materyalist temele dayalı modern bilimin zihinleri sınırlaması nedeniyle cinlerin varlığı konusunda zorlama birtakım yorumlara gidilse de bize gizli olan, canlı ve cansız kimi varlıklar mevcuttur. Kur'an eğer böyle bir varlığın bulunduğunu söylüyorsa doğrudur ve bu aklen de imkân dâhilindedir. Kimse bilimsel olmadığını söyleyemez. Bilimselliğin ölçüsü, pozitivist bilimin çizdiği dar ve katı sınırlardan ibaret olmadığı gibi, fizik ve metafizik ayrımı da kesin ve genel geçer bir ayrım değildir. Bugün keşfedilmiş bulunan gerçekler, dün bizim için metafizik olgulardı ki bugün onların fizik alanına girdiğini görüyoruz. Bu durumda ne fizikî alan bizim gördüklerimizden ne de fizik kanunları bizim bildiklerimizden ibarettir. Metafizik dediğimiz alanın bir kısım sırlarına vakıf oluyor ve fizikî alana dâhil olduğunu görebiliyorsak yarın cinlerin de fizikî varlıklar olarak kabul edilmeyeceğini kimse söyleyemez. Nitekim Allah, dilediği peygamberlerine bazı gayb olaylarını açıklarken bazılarını gizlemeye devam etmektedir. Gerçekleştiği gün ahiret de bizim için gaybî bir olgu olmaktan çıkacak ve fizikî bir olguya dönüşecektir. Müşrikler, cinleri Allah'ın oğlu kabul ederek kutsamakta ve Kur'an'ı da onların getirdiğini iddia etmektedirler. Geniş bilgi için bkz. 68/Kalem 2; 53/Necm 19-26 ve 72/Cin 1-15; 38/Sâd 36-38; 6/En'am 100; 37/Saffat 158; 34/Sebe 12-14. Bugün insanlarda var olan cin korkusu da o eski geleneklerin bir uzantısıdır ve aslında bilmemekten kaynaklanan bir korkudur. Allah'a halis kul olanların, kâfir cinlerin lideri kabul edilen İblis'ten bile korkmasına gerek yoktur (38/Sâd 83; 15/Hicr 40). Dikkatli olup Allah'a sığınmak yeterlidir (7/A'raf 200).

2. Cinlerin konuşmasına yapılan ilk atıf burada bitmektedir.

3. Ayetteki "ba's" kelimesi öldükten sonra dirilmek anlamına geldiği gibi peygamber göndermek anlamına da gelmektedir. İki anlam arasındaki tercih, kelimenin aldığı tümlece veya geçtiği bağlama göre yapılabilir (Ragıb, *Müfredat*). Dolayısıyla ayet, "Onlar da sizin gibi Allah'ın hiçbir insanı peygamber olarak göndermeyeceğini sanıyorlardı." şeklinde de çevrilebilir (Razî, *Mefatih'ul-Gayb*; Hamdi Yazır, *Hak Dini*). Bizce diriltme anlamı hem cümle yapısına hem de bağlama uygun düşmektedir (Maturidî, *Te'vîlât*). Çünkü insanlar hiçbir peygamber gönderilmediğini iddia etmiyorlar. Önceki peygamberleri kabul ediyor, ancak peygamberin kimliğini ve insandan olup olmayacağını tartışıyorlardı. Dirilmeyi inkâr edenlerse hiç kimsenin diriltilmeyeceğini iddia ediyorlardı (64/Teğabun 6, 7).

4. 'Şihab' kelimesi (çoğulu 'Şühüb'); alev, kor, parlak taş ve yıldız kayması demektir. Şehebe fiili ise soğuk veya ateşten dolayı bir şeyin renginin değişmesini, saçın ağarmasını ve bir şeyin parlamasını ifade etmektedir. Hızlı hareket ve sürtünmeden dolayı yanan meteorların kastedildiğini sanıyoruz. Fakat biz geleneksel dili kullanarak yanan taş diye çevirmeyi tercih ettik. 9. ayette de bu kelime aynı anlamda kullanılmaktadır. Bu ayetlerde şihap (meteor yanması) gökyüzünün koruması olarak nitelenirken 37/Saffat 8 ve 67/Mülk 5. ayette yıldızların koruyucu niteliğine işaret edilerek sistemin bütününe dikkat çekilmektedir

5. Cinlerin konuşmalarına yapılan ikinci atf 8. ayetle başlayıp burada bitmektedir.

6. Müşrikler, Kâbe'de, kendilerini Allah'a yaklaştırması ümidiyle putlara ibadet ediyorlardı. Hz. Peygamber'in aracı putlar kullanmaksızın doğrudan Allah'a ibadet etmesine bozuluyor ve engel olmaya çalışıyorlardı (Sealibî, *el-Cevahir*; ayrıca bkz. 96/Alak 9-10).

7. "Gayb"ın anlamı için bkz. 68/Kalem 47.

8. Müşriklerin, "Bu kitabı ona cinler getiriyor" iddialarına cinlerin ağzından cevap verilerek, göğün dinlenmesine karşı tedbir alındığı (8 ve 9. ayetler), bu ayette ise Hz. Peygamber'in tebliğ görevini yapmasının takip altında ve muhataplarının da tamamının kuşatma altında olduğu haber verilmektedir. Kendilerini güçlü ve sayıca kalabalık gören kâfirlere önemli bir ihtar, zayıf ve sayıca az olan müminlere ise önemli bir müjde verilmektedir.